

Fruits nullify the partition

פירות מבטלי מחיצתא –

OVERVIEW

אביי ruled that if there was a pit (which was a רה"י) which was filled with פירות, it ceases to be a רה"י (it is no longer deep טפחים), for the פירות nullify the מחיצות.¹ Our Tosfos discusses when פירות are מבטל מחיצות and when not.

Tosfos asks:

ואם תאמר ומאי שנא מדבילה שמינה דאמרינן לעיל² דלא מבטלי -

And if you will say; but why are פירות different from the 'fat fig', regarding which the גמרא stated previously that it is not מבטל the מחיצה -

ואביי דהכא אית ליה שינויא דבדבילה שמינה שנו כדאמר בפרק קמא (דף ז,ב) -

And אביי from our גמרא here (who rules that פירות מבטלי מחיצות), agrees with the answer that this rule (הזורק ד"א בכותל למטה מי' חייב) was taught regarding a דבילה, as the גמרא states in the first פרק, saying -

זימנין משני ליה³ בכותל דלית ביה חור ובדבילה שמינה כולי -

Sometimes אביי would explain this ruling by a wall which does not have a hole, but it was a דבילה שמינה, etc. The question is why by a דבילה שמינה it is not מבטל the מחיצה and here by a בור (according to the same אביי) it is מבטל the מחיצה.

Tosfos answers:

ויש לומר דבבילה אינה עומדת כל כך להתבטל שם בכותל -

And one can say; that regarding the fig, it is not destined that much to remain in the wall, so that it should become בטל there to the wall -

כמו שרגילין לבטל פירות בבור כעין תבואה⁴ -

As it is customary to nullify the fruits in a pit, like one does with grain –

Tosfos offers an alternate distinction:

¹ We consider as if the פירות are part of the בור, not something in the בור. The פירות are nullified to the בור, so now there is no hole in the ground; it is all filled up.

² See Tos' ד"ה ואמאי and צט"ב, that one is not מבטל the שמינה דבילה to the wall, therefore the מקום דבילה still has a דין of a רה"י. [This poof is (stronger) according to שיטת התוס' there, than according to שיטת רש"י.]

³ The גמרא there asked a question on אביי (who maintains דמי חורי רה"י כרה"י דמי) from the משנה of (חורי רה"י כרה"י דמי חורי רה"י). In any event it appears there that אביי agrees to the interpretation of ר"י that the משנה is in a case of a דבילה, and it is not מבטל the מחיצה. Why here does אביי maintain that פירות מבטלי מחיצה?

⁴ The concept of מבטל מחיצות depends mainly on the intention; regarding a דבילה there is no intention that the דבילה remain there for a considerable amount of time (it will fall down or be removed shortly), therefore it is not מבטל the מחיצה. However when one fills a בור with פירות the intention is that it be stored there for a longer period of time; in that case it is מבטל the מחיצה.

אי נמי דבילה דבר מועט הוא ולא מבטל אבל בור מלא פירות או חציו מבטל רשות היחיד -
Or you may also say; a דבילה is a small object, and therefore is not מבטל the
פירות; however when a בור is filled completely or halfway⁵ with פירות; that is
the status of the בור רה"י - מבטל

והוא הדין דגרעין אחד או דבר מועט לא מבטל רשות היחיד -
And indeed in the same vein, one kernel or a small item is not מבטל a רה"י.

asks: תוספות

ואם תאמר היכי ממעטי הני פירות והא אמר בפרק חלון (עירובין עז,א) -
And if you will say; how can these פירות be ממעט, for the גמרא states in פרק חלון -
כל דבר הניטל בשבת אינו ממעט⁶ -

- רשות the does not diminish שבת on which can be moved Anything which
ואפילו אי איירי הכא בטבל שאין ניטל בשבת⁷ -

And even if we are discussing here that he placed טבל in the בור, which may not
be moved on שבת, so that is why it is מבטל -

מכל מקום כיון דניטל מן התורה⁸ הזורק לתוכו אמאי פטור -
Nevertheless since the טבל מה"ת may be moved, so why is the one who throws
into this pit פטור -

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק דמן התורה ממעט כל דבר⁹ ואפילו הניטל¹⁰ -
And the רשות, even everything diminishes מה"ת that ר"י answers; that
something which may be moved on שבת -

ומדרבנן הוא דגזרו דדבר הניטל אינו ממעט¹¹ -
And it is the רבנן who decreed that a דבר הניטל is not ממעט -
ולהכי¹² לא קאמר מותר לזרוק בתוכו אלא קאמר הזורק לתוכו פטור -

⁵ This obviously means that there is no height of טפחים above the פירות.

⁶ The reason is that since it can be taken away, we cannot consider it as being permanent; it is only when it cannot be moved on שבת that it is considered fixed in its place. See 'Thinking it over' # 1.

⁷ מקוצה טבל is food from which תרומות ומעשרות were not separated from it; it is not fit to be eaten, so therefore it is מקוצה and cannot be moved.

⁸ All the laws of מוקצה are only מדרבנן; there is no מה"ת מוקצה. Therefore this טבל can be removed on שבת, so it cannot be מבטל the מחיצות, therefore the בור remains a רה"י, and the thrower should be חייב. See 'Thinking it over' # 2.

⁹ Presumably this does not include something which is temporary or a small amount as mentioned earlier.

¹⁰ Therefore מה"ת this בור is no longer a רה"י even if it is filled with fruit which is ניטל בשבת, so one would be permitted to throw (less than ד"א) from the רה"י into this filled בור since it is not a רה"י, for פירות מבטלי מחיצות.

¹¹ Therefore מדרבנן this בור is a רה"י מדרבנן and it is forbidden to throw from the רה"י into this בור.

¹² According to what we assumed originally that פירות מבטלי מחיצות is a universal law; the rule should have been that one may throw (less than ד"א) from the רה"י into this בור, for once there are no מחיצות the בור should be part of the רה"י. Now however that we know that there is a גזירה מדרבנן that דבר הניטל is not מבטל, it is understood why it is not רה"י. מותר לכתחלה, since מדרבנן it is a רה"י.

So therefore אביי did not say it is permitted to throw into it (from a רה"ר); rather אביי said one who throws into this pit is פטור -

משמע דאיסורא דרבנן איכא -

Indicating that there is an איסור מדרבנן, for this בור is a מדרבנן רה"ר.

¹³:לקולא even is ממעט דבר הניטל that דרבנן adds that this rule תוספות

ואפילו בחריץ שבין שתי חצרות¹⁴ אמרו דדבר הניטל אינו ממעט -

And even regarding a ditch between two courtyards, the רבנן said that a דבר הניטל is not ממעט -

אף על גב דהוי לקולא¹⁵ דלא אסרי אהדדי -

Even though this is a leniency, so that the two חצירות are not אוסר on each other.

תוספות asks:

אבל קצת קשה דבפרק חלון (שם) מיייתי על בית שמילאוהו תבן¹⁶ דהוי לענין אהל דאורייתא:

However there is a slight difficulty, for in פרק חלון, he cites this issue of ביטול regarding a house (in which there is a corpse), which was filled with straw, this is regarding אהל טומאת, which is מה"ת. תוספות does not answer.

SUMMARY

are not מבטל מחיצות פירות if either they will not remain a long time or are an insignificant amount. A מדרבנן מבטל מחיצות מה"ת is דבר הניטל בשבת.

¹³ This explains this which the גמרא states סתם that a דבר הניטל is not ממעט; meaning even לקולא. See מהרש"א.

¹⁴ Two courtyards which are open to each other; if one חצר did not make an עירובי חצירות, it prohibits the members of the other חצר to carry (in their own חצר) even if they made עירובי חצירות. If however there is a ditch (עמוק י' ורוחב ד') separating the two חצירות, then the חצירות are considered separate and one חצר cannot be אוסר on the other חצר. Even if the ditch was filled with a דבר הניטל בשבת, it is still considered as two separate חצרות, because מדרבנן a דבר הניטל is not ממעט בשבת.

¹⁵ since even a דבר הניטל בשבת, so there is no ditch to separate the two חצרות, and one חצר would be אוסר on the other (מדרבנן, for the whole concept of עירובי חצירות is only מדרבנן), nevertheless the רבנן instituted their rule that a דבר הניטל is not ממעט, so the ditch remains and they are not אוסר on each other. The רבנן can be מיקל on this מדרבנן, since מה"ת there is no איסור to carry in a חצר without an עירוב; only מדרבנן.

¹⁶ עירובין עה"ב. The rule is that if a corpse is in a house everything in the house which is under the same ceiling as the מת becomes טמא; however anything which is on top of the house is טהור because the roof/ceiling stops the טומאה. However if there is a cover on the מת which is less than a טפה above the מת (there is no פותח טפה between the מת and the covering), the טומאה pierces this מחיצה and continues upwards and is טמא anything above the מת. This is called טומאה. The issue here is regarding a house (which normally would prevent the טומאה from going through the roof), which was filled completely with straw, the question is whether the roof is still חוצץ, or (since there is no פותח טפה) is it a טומאה and whatever is above the מת on the roof is also טמא. Previously תוספות taught that מה"ת anything is מבטל the מחיצות even a דבר הניטל; it is only מדרבנן that a דבר הניטל is not מבטל. Accordingly מה"ת it should be a טומאה and the objects on the roof should be טמא, however מדרבנן since the תבן is a דבר הניטל it is not מבטל and there is a טומאה מה"ת?! דאורייתא by מיקל on a רבנן. How can the רבנן be מיקל on a דאורייתא by מיקל on a רבנן?!

THINKING IT OVER

1.¹⁷ רשות the מבטל asks that since the פירות are a דבר הניטל, so they cannot be מבטל the רשות (for they are a דבר הניטל), so the בור remains a רה"י, and if it is a רה"י, the פירות cannot be removed from the בור, so they are not a דבר הנטל; how do we resolve this conundrum?¹⁸

2.¹⁹ רשות the מבטל argues that since טבל is a דבר הניטל מה"ת, so it cannot be מבטל the רשות. However the fact remains that presently it is not a דבר הניטל (regardless why), so therefore he is certainly מבטל it. There should be no difference what is the cause why it is not a דבר הניטל; only whether practically it is a דבר הניטל, or not!²⁰

¹⁷ See footnote # 6.

¹⁸ See שפת אמת.

¹⁹ See footnote # 8.

²⁰ See חי' ר' עקיבא איגר.